

er Veien. Nei, lad os først faae Præstelønningsloven, i hvilken vi se, hvormeget Præstefabet i Virkeligheden kommer til at koste os, og lad os dernæst se, hvormeget Sædegaardseierne og Kjøbstæderne skulle yde i Præstepenge. Først naar dette er naaet, først naar vi have faaet Sædegaardseiernes Bidrag fastsat, hvoraf vi allerede have givet en Antydning i Loven om Præsternes Lønning, idet vi vedtog et Uendringforslag, som var stillet af det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds (Winther), først naar det Punkt er klaret, hvormeget Sædegaardseierne og Kjøbstæderne skulle bidrage, er det Tiden til at tænke paa en Tiendeafløsning for Præstefabets Vedkommende, medens disse Ting meget vel kunde gaa rent bort, dersom vi vedtog det her foreliggende Forslag. Jeg tilføjer, at, er der Noget, som har Krav paa, at der bliver vist Billighed imod dem, da er det vel Tiendeyderne. Vel veed jeg, det kan siges, at Forfjellen tildels er bleven udjævnet i Handel og Wandel, idet de Vedkommende have faaet deres Tiendomme til bedre Kjøb, paa Grund af, at Tienden staar som Prioritet i Tiendommen; men jeg siger dog, at Efterkommerne af de Folk, som med Urette ere blevne Tienden paalagt, sandelig have et Krav paa, at der tages et billigt Hensyn til dem, thi det er jo muligt, at de ville have været mere velstaaende, ja det er ganske sikkert, at de ville have været det, hvis de overhøredet ikke saaledes ved Uretfærdighed vare blevne paalagte denne Afgift. For Præstefabets Vedkommende tror jeg altsaa, at Tiden til en Afløsning af Tienden endnu slet ikke er kommen, men at der maa gaa noget Andet iforveien. — Jeg kommer nu til Kirketienden, hvortil jeg herefter væsentligt skal holde mig, og med Hensyn til den, tror jeg netop, at den Veie, som Lovforslaget anviser, slet ikke kan betrædes eller befærdes, idet Grundlaget er urigtigt. Den høitærede Finantsminister fremhævede, hvor vanskelig det vilde være ifølge § 6 at faae bestemt, hvilke Byrder der igrunnen paahviler Kirketiendeierne, idet Kirkerne Udvidelse paahviler dem, og hvad man muligvis anser for mindre betydeligt kunde blive til Hovedreparationer, hvorhos der endelig paahviler dem Op-

førelsen af nye Kirker. Alt dette fremhævede den høitærede Finantsminister, idet han sagde, at det var Ting, som man meget vanskeligt kunde burdere eller sige, hvormeget de i Grunden vare værd. Jeg skal hertil endnu føie noget Nytt, og i saa Henseende glæder det mig, at det ærede Medlem for Middelfart (G. C. D. Müller) har været mig til ikke ringe Vejledning, men det undrer mig, at han ikke igaar selv betonedede det endnu skarper, som jeg nu skal komme til. Jeg tror nemlig, at der hviler en endnu større Byrde paa Kirketiendeierne end den, den høitærede Finantsminister har omtalt. Det er nemlig en Kjendsgjerning — vi have utallige Love og Resolutioner derfor — at naar f. Ex. en Kirke i et Stift afbrænder eller paa anden Maade lider Skade, paaligger det samtlige Landets Kirketiendeiere at yde Bidrag til den paagjældende Kirkes Opførelse, ikke at tale om, at det tillige paaligger dem at bygge nye Kirker. Der er et Solidaritetsforhold tilstede med Hensyn til Kirketienden, thi den er ikke paalagt alene for de enkelte Kirkers Vedkommende, men den har det Formaal i sin Helhed at skulle tjene til at sørge for hele Landets Kirker, og hvilken Servitut der i saa Henseende i Grunden paahviler Kirketiendeierne, veed man ikke, det vil næsten ikke være til at beregne. Dersom det behøves, tror jeg at kunne nævne mange Exempler paa, at det ikke er falsk, hvad jeg har sagt. Det er saaledes f. Ex. ved en kongelig Plakat af 2den Oktober 1813 bestemt, at enhver Kirkeier i Danmark skalde bidrage Noget til Gjenopførelsen af Vor Frue Kirke i Kjøbenhavn, og det Samme gjælder om Kirken paa Anholt samt om Kirken i Veile. Det var i det Hele paa samme Tid, at der stiftsvis blev paalagt vedkommende Kirkeiere at udrede Bidrag til vedkommende Kirke, eller det blev endog paalagt alle Landets Kirketiendeiere; begge Dele have været brugt. Dette er imidlertid ikke det Æneste; men man har endog ligefrem paalagt dem — jeg veed, at det ikke mere kan ske — at gjenopføre afbrændte Præstegaarde. Jeg ser altsaa virkelig intet Middel, hvorved vi skalde kunne afløse en saadan Servitut. Da man i den grundlov-